

АКТИВІЗАЦІЯ РОЗШИРЕННЯ ДОСТУПУ ДО ЗАСОБІВ ФІНАНСУВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті розглянуто сучасні зміни щодо активізації розширення доступу до фінансування у підприємстві через розвиток кредитування за державної підтримки, стимулювання регулятором фінансових установ до фінансування інноваційного підприємництва. Представлено інноваційний підхід до використання автоматизованої СППР Decision Making Helper для оцінки рівня активізації розширення доступу до засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів МСП

Ключові слова: інноваційне підприємництво, засоби фінансування, Decision Making Helper, активізація розширення доступу.

Постановка проблеми. Основним фактором підвищення конкурентоспроможності економіки є зростання рівня її інноваційності. Провідну роль в цьому відіграє суб'єкт господарювання малого та середнього підприємництва (МСП), який є більш гнучким і формує попит на власну інноваційну продукцію, перероблює знання в інноваційний капітал. За цих умов всі напрями активізації фінансування інноваційного підприємництва набувають особливої актуальності.

2020 року закінчується дія Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва (МСП) в Україні [1], отже, постає завдання розробки нових стратегічних напрямів змін МСП, бажано на інноваційній основі. Основна перешкода щодо впровадження підприємницької діяльності пов'язана із низьким рівнем доступу до фінансування залишається, вона може погіршуватися із наростанням економічної кризи, пов'язаної з пандемією.

Динаміка структури кредитів, наданих клієнтам банками України, з 2017 по 2019 рік [2] показала, що кредити, видані суб'єктам господарювання, складають найбільшу питому вагу, але їх загальний обсяг не зростає, що стверджує припущення про непокращення доступу до позик.

Питання активізації фінансового забезпечення інноваційного підприємництва є актуальним внаслідок дефіциту власних фінансових ресурсів суб'єктів

господарювання та складність залучення інвестицій, потреби у зниженні вартості кредитування.

Мета дослідження – розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій для визначення засобів активізації розширення доступу до фінансування МСП в інноваційному суспільстві.

Об'єктом даного дослідження є система економіко-правових відносин, що регулює процеси фінансування МСП. Предметом дослідження є визначення засобів розширення доступу до фінансування МСП в інноваційному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень. Проблемам фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств займався Зянько В. В. та ін. [3], Почтовюк А. Б. [4], питаннями ризику стартапів присвятив дослідження Р. Пукала [5], проблемам кредитування малого та середнього бізнесу в Україні приділили увагу Волкова Н. І., Свірідова К. Д. [6], дослідники питань інноваційної активності підприємництва єдині у висновку [7, 8], що найвагомішим гальмом є проблема недоступності фінансових коштів для авансування інноваційного процесу на всіх його стадіях, для практики розширення доступу до фінансування приймаються місцеві програми розвитку підприємництва [9], джерела фінансування МСП досліджували Кузьменко А. Ю., Свистун Л. А. [10].

Виклад основного матеріалу. Розвиток МСП супроводжується підтримкою фінансових установ

ринкової інфраструктури, тому розширення доступу до фінансування та активізація цього процесу є стратегічним напрямом, тому запровадження інноваційних рішень на ринку фінансових послуг теж сприятиме розширенню взаємодії між суб'єктами надання і споживачами цих послуг.

За даними Державної служби статистики 2019 року [11] малий бізнес як інституційний сектор економіки був домінуючим за чисельністю (майже 96 % до загальної кількості) та обсягами виробництва в Україні.

Для інноваційно орієнтованих підприємств зростання ролі альтернативних джерел стало помітною тенденцією фінансування розвитку малого бізнесу. Серед альтернативних форм фінансування розвитку малого бізнесу в Україні через онлайн платформу є проєкт «Країна успішного бізнесу (КУБ)» від Приватбанку [12], спрямований на розвиток та масштабування свого бізнес-проєкту. Альтернативність рішення полягає в тому, що щомісячна процентна ставка після 6 місяців знижується.

Активізацією розширення доступу до фінансування розвитку малого та середнього бізнесу стала програма державного кредитування “Доступні кредити 5-7-9 %” [12;13], коли позичальник не буде отримувати кредитні кошти на свій рахунок, відкритий в банку, вони перераховуватимуться банком-партнером безпосередньо на рахунок постачальника основних засобів або послуг, що будуть придбані для реалізації інвестиційного проєкту. 43 місце України серед 126 країн з інноваційного розвитку за міжнародними оцінками [14] є привабливим показником для залучення фінансових ресурсів.

Результативні наукові дослідження повинні бути предметом інноваційного підприємництва як процесу, спрямованого на їх реалізацію через новий або вдосконалений продукт. Між тим у теперішній час використовується незначна частка науково-технічного потенціалу, що зумовлено обмеженістю фінансування маркетингових досліджень міжнародного ринку технологій та інноваційних проєктів, недостатнім правовим забезпеченням охорони об'єктів інтелектуальної власності.

Частка суб'єктів господарювання, які займалися інноваційною діяльністю протягом 2016–2018 рр. становила трохи більше 18 %, зокрема, здійснювали технологічні інновації – майже 12 %, нетехнологічні – трохи більше 13 % [11]. Харківська область входить до першої групи за інноваційною активністю та має майже 19 % частку технологічно інноваційних підприємств, але загрозою є те, що ці показники не тільки низькі, але мають тенденцію до зменшення.

НБУ як новий регулятор ринку фінансових послуг почав проводити активну політику із розвитку різних інструментів фінансового забезпечення під-

приємництва, задіявши як фінансові компанії, факторингові та лізингові фінансові установи, а новим напрямом змін є підходи до розширення доступу до кредитування через мікрокредитування [15]. На кінець 2019 на національному ринку небанківського кредитування діяли 684 фінансові компанії з помірним рівнем концентрації (частка найбільших двадцяти фінансових компаній за кількістю укладених договорів за 2019 рік становила майже 58 %, а за сумами — майже 55 %) [15], що може активізувати доступ МСП до кредитування. Розширення доступу до фінансування від третіх осіб для фінансових компаній стане одним із ключових пріоритетів майбутнього регулювання. У подальшому джерела фінансування можуть додатково розширюватися відповідно до рівня зрілості ринку фінансових послуг. За наміром НБУ дозволятиметься залучення коштів: від учасників (акціонерів) та афілійованих осіб фінансової компанії; від інших надавачів фінансових послуг, а також міжнародних фінансових організацій; на умовах субординованого боргу від кваліфікованих інвесторів, у тому числі тих, що не є фінансовими установами; шляхом розміщення емісійних боргових цінних паперів, у тому числі шляхом публічної пропозиції корпоративних облігацій серед фізичних чи юридичних осіб, за умови дотримання вимог НКЦПФР і НБУ.

Широке обговорення викликала новація в державному регулюванні [15] щодо появи нових вимог до суб'єктів відносин – кваліфікованих інвесторів, що може як пришвидшити, так і загальмувати процес активізації підприємництва.

Щодо розвитку інноваційного підприємництва, то передумови невисокі, тому що частка підприємств, які співпрацювали з науковими організаціями, становить не більше 10 %, а витрати на інновації переважно власні (майже 90 %) [11].

Напрямом активізації інноваційних процесів можуть бути не стільки технологічні інновації, а активність у сфері організаційних і/або маркетингових нововведень, які підтримують продуктові й процесові інновації, підвищують якість і ефективність роботи. Але у цій спрямованості відмічаються негативні показники, тому що частка осіб, зайнятих дослідженнями і розробками в Україні, становить близько 0,5 % загальної кількості зайнятих при середньому значенні цього показника для країн ЄС – 1,2 % [16].

Маючи за приклад європейську стратегію, необхідно збільшити вдвічі ці пропорції, використовуючи досвід ЄС, Європейська Комісія упродовж останнього десятиліття регулярно збирала та аналізувала інформацію про заходи і підходи з підтримки інноваційної діяльності у межах держав-членів ЄС, виділивши окремим напрямом питання фінансування

інноваційної діяльності [17]. Європейські підходи стосуються розробки довгострокових планів інвестування в інновації, це фіскальні засоби підтримки, розвиток спеціальних венчурних фондів, фондів надання первинного капіталу новоствореним підприємствам, суттєве посилення компетентності фахівців. Підтвердженням останнього є висновок науковців, що відсутність належного менеджменту з реалізації інновацій може призвести до недоотримання очікуваного економічного результату або збитків [3], тому більшість інвесторів досить негативно приймають рішення щодо інвестування в інноваційну діяльність, навіть за наявності обґрунтованих розрахунків передбачуваного економічного ефекту.

Для більшості вітчизняних підприємств саме залучені фінансові ресурси є найбільш припустимими і довгоочікуваними, але рівень доступності до них є низьким. Процес управління та нагляду за розширенням доступу до фінансування активно перебирає на себе НБУ через зміну регулятора розвитку небанківських фінансових установ. Перелік Білих книг НБУ (2019-2020) надає бачення з розширення доступу до фінансування від третіх осіб для небанківських фінансових установ, що сприятиме активізації використання різних інструментів фінансування, зокрема, інноваційних підприємств, але це загальний фонд засобів, які не враховують специфіку нововведень.

Невизначеність стосовно дозволених джерел залучення коштів фінансовими установами для здійснення інноваційної діяльності потребує подальшої державної підтримки, що сприятиме активізації комерціалізації інновацій.

Одним із завдань активізації пошуку інноваційних напрямів фінансової підтримки МСП при розробці сценаріїв виходу із кризи є застосування фінансових засобів з високою гнучкістю для прискорення обороту обігових коштів. Серед таких фінансових послуг найбільш багатоваріантним є факторинг, як фінансування під відступлення права грошової вимоги за поставлені товари або надані послуги [18], якому присвячена одна з Білих книг НБУ. Його ризикова складова щодо сприяння у фінансуванні є мінімальна, тому що в основі розрахунків знаходяться вже поставлені товари або надані послуги. Крім того, ця фінансова послуга має широкий міжнародний характер, що важливо в умовах глобалізації і застосування сучасних інформаційних технологій. Відмінністю і інноваційністю факторингу є його висока логістична спроможність, що так важливо для активізації інноваційного розвитку МСП.

Для управління вибором найкращого засобу фінансування для активізації інноваційного розвитку МСП автором обрано систему підтримки прийняття рішень Decision Making Helper [19], яка є

сприйнятливою, зокрема, через багатоваріантність, у використанні будь-якому керівникові, виконавцеві, правнику та іншій особі, яка має прийняти рішення. Результатом є одержання різних варіантів вибору з кількісним виміром для прийняття рішення.

Оцінювання передбачає встановлення рівня доступності фінансування тих чи інших засобів у реалізації інноваційного проєкту залежно від певного переліку факторів впливу, які можуть мати різний характер.

Програмне забезпечення Decision Making Helper передбачає використання експертами даних за шкалами цієї системи, які застосовуються у процесі оцінювання. Для управління процесом активізації фінансування впровадження інновацій відбувається пошук найбільш задовільного рішення серед розглянутих щодо засобів фінансування.

Перед порядком оцінювання розглядається декілька засобів фінансування: кредитування, факторинг, пошук інвестора та ін.. Для опитування експертів в он-лайн версії визначається вага кожного з факторів впливу на засіб фінансування за диференційованою шкалою розглянутого програмного забезпечення від 1 (низька) до 5 (висока). Також визначається важливість факторів впливу на реалізацію інноваційного проєкту: (від (-5) «максимально незначний» до +5 «максимально помітний», 0 – нейтральний). СППР Decision Making Helper автоматично визначає значення рекомендованого рішення в процентах від (-100%) до (+100%) та за шкалою: «незадовільно / достатньо незадовільно / нейтрально / достатньо позитивно / позитивно», що і буде основою прийняття рішення керівником, або іншим виконавцем. Такий підхід спрямований на управління активізацією розширенням доступу до ефективного фінансування інноваційного розвитку МСП.

У табл.1 наведено приклад результату оцінки впливу сприятливих та несприятливих факторів на рівень активізації розширення доступу до засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів МСП.

Як видно з табл.1, за шкалою програмного рішення всі засоби фінансування мають позитивну оцінку впливу на активізацію розширення доступу до засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів МСП. Між тим пріоритетним є кредитування, зокрема, за державними програмами, і мікрокредитування за умов впливу як позитивних, так і негативних факторів, але вплив останніх дещо знизив рівень активізації розширення доступу до засобів фінансування, залишивши їх на позитивному рівні.

Таблиця 1

Приклад оцінки впливу факторів на рівень активізації розширення доступу до засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів МСП

Критерій результату оцінювання, необхідний для прийняття рішення за сприятливими і несприятливими факторами	Засоби фінансування			Пріоритетний засіб фінансування
	Кредитування, зокрема, за державними програмами, і мікрокредитування	Факторинг	Інвестор (представник бізнесу)	
Оцінка рівня активізації розширення доступу до фінансування за сприятливими факторами, %	+66	+50	+38	Кредитування, зокрема, за державними програмами, і мікрокредитування
Програмне рішення за шкалою	Позитивно	Достатньо позитивно	Достатньо позитивно	
Оцінка рівня активізації розширення доступу до фінансування за несприятливими факторами, %	+60	+50	+34	Кредитування, зокрема, за державними програмами, і мікрокредитування
Програмне рішення за шкалою	Достатньо позитивно	Достатньо позитивно	Достатньо позитивно	

Даний розроблений інноваційний підхід має практичне значення для пошуку прийнятних засобів активізації розширення доступу до засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів МСП. Кількість можливих засобів фінансування може бути розширена, як і кількість врахованих факторів впливу. Проводячи експертні оцінювання при постійному змінному середовищі, можна оперативно приймати рішення і впливати на пришвидшення активізації процесів розширення доступу до фінансування, покращуючи загальний рівень інноваційного розвитку.

При розробці засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів враховувались переваги і недоліки кожного засобу з метою пошуку оптимального рішення. Між тим можуть використовуватися поєднані засоби, які бажано сполучити з інструментами державної підтримки інноваційного підприємництва, наприклад, з програмою доступних кредитів через створення привабливих механізмів упровадження нововведень через удосконалення правового регулювання і стимулювання інноваційного розвитку. Операційною метою Стратегії розвитку Харківського регіону до 2027 року [9] має стати суттєве збільшення частки частки інноваційної продукції у регіональному валовому продукті. Для покращення ситуації щодо фінансування інновацій на підприємствах великої уваги заслуговує перспектива розвитку венчурного капіталу, який би безпосередньо здійснював

фінансування перспективних стартапів. Постійне зниження облікової ставки НБУ 2020 року може мати позитивний вплив на активізацію доступності венчурних інвестицій.

Висновки. Економічна криза і суттєве зростання Fintech послуг у фінансах посилять пошук інноваційних засобів фінансування інноваційного розвитку МСП, серед яких кредити за державної підтримки, міжнародний факторинг, фінансовий лізинг, венчурне фінансування та ін... НБУ має сприяти формуванню умов можливого ефективного функціонування даного ринку в Україні.

Стратегічні цілі з фінансового забезпечення інноваційного підприємництва мають бути удосконалені. Необхідно виокремити першочергові напрями покращення фінансового забезпечення інноваційної діяльності, які повинні базуватися на різних засобах фінансування, зокрема, через державну підтримку: державні замовлення на інноваційні продукти; заохочення фінансових установ до кредитування інноваційних підприємств, зокрема, стимулювання венчурного фінансування.

Застосування сучасних інструментів програмного забезпечення рекомендується ширше використовувати як прямий спосіб активізації всіх процесів, зокрема, щодо прийняття рішення з вибору засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів МСП.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні до 2020 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 р. № 504-р. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?id=74affe35-b1f8-4492-87b6-bb124d3cee02/>.
2. Кредити, надані депозитними корпораціями. URL: <https://bank.gov.ua>.
3. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2015. 172 с.
4. Почтовіук А. Б. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств у сучасних умовах. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2016. № 3 (75). С. 133-140.
5. Пукала Р., Внукова Н. Проблеми вибору спеціальних видів фінансування інноваційного підприємництва. *Право та інновації*. 2018. № 1. С. 7-12.
6. Волкова Н. І., Свірідова К. Д. Проблеми кредитування малого та середнього бізнесу в Україні в сучасних економічних умовах. *Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*. 2017. С. 124–125.
7. Россоха В. Інноваційні процеси економічного розвитку в контексті інституційного забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 6. С. 119–129.
8. Бабець І., Полякова Ю., Мокій О. Обґрунтування напрямів розвитку інноваційного підприємництва з урахуванням світового досвіду. URL: http://old.niss.gov.ua/Monitor/September/10.htm#_ftnref6/.
9. Розробка Стратегії розвитку Харківської області на період 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки: стратегічні та оперативні цілі і завдання по їх реалізації Харківської області до 2027 року. URL: <http://www.strategy.kharkiv.ua/plan.html>.
10. Кузьменко А. Ю., Свистун Л. А. Джерела фінансового забезпечення інвестиційного розвитку малих підприємств в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. №12. С.12-15.
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
12. Сервіси для бізнесу від проєкту «Бізнес-Інкубатор». URL: <https://inkubator.pb.ua/uk/service>.
13. Внукова Н. М. Інноваційні рішення з розширення доступу до фінансування розвитку малого та середнього підприємництва. *Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України*: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпін, 26-27 березня 2020 р.). Ірпін : Університет державної фіскальної служби України, 2020. С. 198 -199.
14. The Global Competitiveness Report 2017–2018: Full Data Edition. World Economic Forum, Geneva, 2018. URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
15. Майбутнє регулювання ринку кредитування фінансовими компаніями. Київ : НБУ, 2020. 26 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_2020-04-27.pdf?v=4/
16. Петрина Н. Базові умови створення інноваційної моделі розвитку економіки України. *Економіка України*. 2016. № 8. С. 35–40.
17. Россоха В. Інноваційні процеси економічного розвитку в контексті інституційного забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 6. С. 119–129.
18. Внукова Н. М., Опешко Н. С., Колодізева С. О. Удосконалення організації факторингу в банку за логістичним підходом. *Фінанси України*. 2012. №5. С. 68– 78.
19. Decision Making Helper. URL: <https://www.infonautics-software.ch/decisionmakinghelper/>.

REFERENCES

1. Stratehiia rozvytku maloho i serednoho pidpriemnytstva v Ukraini do 2020 roku: skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.05.2017 r. № 504-r URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?id=74affe35-b1f8-4492-87b6-bb124d3cee02> [in Ukrainian].
2. Kredyty, nadani depozytnymy korporatsiiamy. URL: <https://bank.gov.ua> [in Ukrainian].
3. Zianko V. V., Yepifanova I. Yu. (2015). Innovatsiina diialnist pidpriemstv ta yii finansove zabezpechennia v umovakh transformatsiinykh zmin ekonomiky Ukrainy. Vinnytsia : VNTU [in Ukrainian].
4. Pochtoviuk A. B. (2016). Finansove zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv u suchasnykh umovakh. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli - Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, 3 (75), 133-140 [in Ukrainian].

5. Pukala R., Vnukova N. (2018). Problemy vyboru spetsialnykh vydiv finansuvannia innovatsiinoho pidpriemnytstva. *Pravo ta innovatsii - Law and innovation*, 1, 7-12 [in Ukrainian].
6. Volkova N. I., Sviridova K. D. (2017). Problemy kredytuvannia maloho ta serednoho biznesu v Ukraini v suchasnykh ekonomichnykh umovakh. *Materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii - Proceedings of the 5th All-Ukrainian International Practical Internet Conference*, 124-125 [in Ukrainian].
7. Rossokha V. (2016). Innovatsiini protsesy ekonomichnoho rozvytku v konteksti instytutsiinoho zabezpechennia. *Aktualni problemy ekonomiky - Current economic problems*, 6, 119-129 [in Ukrainian].
8. Babets I., Poliakova Yu., Mokii O. Obgruntuvannia napriamiv rozvytku innovatsiinoho pidpriemnytstva z urakhuvanniam svitovoho dosvidu. URL: http://old.niss.gov.ua/Monitor/September/10.htm#_ftnref6 [in Ukrainian].
9. Rozrobka Stratehii rozvytku Kharkivskoi oblasti na period 2021-2027 roky ta Planu zakhodiv z yii realizatsii na 2021-2023 roky: stratehichni ta operatyvni tsili i zavdannia po yikh realizatsii Kharkivskoi oblasti do 2027 roku. URL: <http://www.strategy.kharkiv.ua/plan.html> [in Ukrainian].
10. Kuzmenko A. Yu., Svystun L. A. (2018). Dzherela finansovoho zabezpechennia investytsiinoho rozvytku malych pidpriemstv v Ukraini. *Efektivna ekonomika - Efficient economy*, 12, 12-15 [in Ukrainian].
11. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
12. Servisy dlia biznesu vid proektu «Biznes-Inkubator» URL: <https://inkubator.pb.ua/uk/service> [in Ukrainian].
13. Vnukova N. M. (2020). Innovatsiini rishennia z rozshyrennia dostupu do finansuvannia rozvytku maloho ta serednoho pidpriemnytstva. *Stratehiia i praktyka innovatsiinoho rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy: zb. materialiv III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Irpin, 26-27 bereznia 2020 r.) - Strategy and practice of innovative development of the financial sector of Ukraine: Proceedings of the III International scientific-practical conference*. Irpin : Universytet derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy, 198-199 [in Ukrainian].
14. The Global Competitiveness Report 2017-2018: Full Data Edition. World Economic Forum, Geneva. (2018). URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf> [in English].
15. Maibutnie rehuliuвання rynku kredytuvannia finansovymy kompaniiamy. Kyiv: NBU, 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_2020-04-27.pdf?v=4 [in Ukrainian].
16. Petryna N. (2016). Bazovi umovy stvorennia innovatsiinoi modeli rozvytku ekonomiky Ukrainy. *Ekonomika Ukrainy - Ukraine economy*, 8, 35-40 [in Ukrainian].
17. Rossokha V. (2016). Innovatsiini protsesy ekonomichnoho rozvytku v konteksti instytutsiinoho zabezpechennia. *Aktualni problemy ekonomiky - Current economic problems*, 6, 119-129 [in Ukrainian].
18. Vnukova N. M., Opeshko N. S., Kolodizeva S. O. (2012). Udoshkonalennia orhanizatsii faktorynhu v banku za lohistychnym pidkhodom. *Finansy Ukrainy - Finances of Ukraine*, 5, 68-78 [in Ukrainian].
19. Decision Making Helper. URL: <https://www.infonautics-software.ch/decisionmakinghelper/> [in English].

ВНУКОВА НАТАЛЬЯ

доктор экономических наук, профессор, профессор Харьковского национального экономического университета имени Семёна Кузнеця, ведущий научный сотрудник НИИ ПОИР НАПрН Украины

АКТИВИЗАЦИЯ РАСШИРЕНИЯ ДОСТУПА К СРЕДСТВАМ ФИНАНСИРОВАНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

В статье рассмотрены современные изменения в активизации расширения доступа к финансированию в предпринимательстве путем государственной поддержки развития кредитования, стимулирования регулятором финансовых учреждений к финансированию инновационного предпринимательства. Представлен инновационный подход к использованию автоматизированной СППР Decision Making Helper для оценки уровня активизации расширения доступа к средствам финансирования для реализации инновационных проектов МСП.

Ключевые слова: инновационное предпринимательство, средства финансирования, Decision Making Helper, активизация расширения доступа.

VNUKOVA NATALIYA

Full PhD, Professor, Professor of the Department of Banking and Financial Services, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Leading Researcher of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development, NALS of Ukraine

ACTIVATION OF EXPANSION OF ACCESS TO MEANS OF FINANCING IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE PROJECTS OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES

Problem setting. A small and medium-sized enterprise (SME), which must be flexible and generate demand for its own innovative products, transforms knowledge into innovative capital. Under these conditions, all areas of intensification of financing of innovative entrepreneurship become especially relevant. In 2020, the Strategy for the Development of Small and Medium-Sized Enterprises in Ukraine expires, so the task is to develop new strategic directions for change, preferably on an innovative basis. The main obstacle to starting a business is the low level of access to finance. The issue of intensifying the financial support of innovative entrepreneurship is relevant due to the shortage of own financial resources of economic entities and the difficulty of attracting investment, the need to reduce the cost of lending.

Analysis of resent researches and publications. Zyanko V.V., Pochtovyuk A.B., Pukala R., Volkova N.I., Sviridova K.D. were engaged in problems of financial maintenance of innovative activity of the enterprises, problems of crediting of small and average business in Ukraine. Issues of innovative activity of business are unique in conclusion that the most important obstacle is the problem of unavailability of funds to advance the innovation process at all stages, sources of funding for SMEs studied Kuzmenko A. Yu., Svistun L.A.

Target of research. Development of theoretical provisions and practical recommendations for determining the means of enhancing access to finance for SMEs in an innovative society.

Article's main body. The current changes in intensifying the expansion of access to finance in entrepreneurship through the development of lending with state support, the stimulation of the regulator of financial institutions to finance innovative entrepreneurship are considered. An innovative approach to the use of automated DSS Decision Making Helper is presented to assess the level of activation of the expansion of access to funding for the implementation of innovative projects for SMEs.

Conclusions and prospects for the development. The economic crisis and significant growth of Fintech services in finance will increase the search for innovative means of financing the innovative development of SMEs, including loans with state support, factoring, financial leasing, venture financing, etc. It is necessary to improve the strategic goals of financial support of innovative entrepreneurship. The use of modern software tools is recommended to be widely used as a direct way to intensify all processes, in particular, to decide on the choice of means of financing the implementation of innovative SME projects.

Keywords: innovative entrepreneurship, financing, Decision Making Helper, activation of access expansion.